

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา

ในส่วนของบทนี้จะแสดงภาพรวมของการศึกษาถึงความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศไทยและประเทศคู่ค้าที่ได้จากการทดสอบที่ผ่านมา โดยแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกประกอบด้วยสรุปผลการศึกษา และส่วนที่สองคือข้อจำกัดในการศึกษาและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป

6.1 บทสรุป

ในการศึกษาถึงแนวความคิดความเสมอภาคของอำนาจซื้อต่างๆที่ผ่านมายังไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศได้อย่างแน่นอน แม้ว่าหลายๆการศึกษาได้มีการประยุกต์ใช้ทั้งวิธีการทดสอบและการใช้กลุ่มการทดสอบที่หลากหลายขึ้น ในการทดสอบนี้จึงได้ศึกษาถึงความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศไทยและประเทศคู่ค้าโดยได้ทำการทดสอบถึงความเสมอภาคของอำนาจซื้อในหลายๆ รูปแบบ โดยใช้ประเทศคู่ค้าที่สำคัญต่อประเทศไทย ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มการค้าคือ กลุ่มประเทศ OECD และกลุ่มประเทศอาเซียน มีการใช้ข้อมูลในการศึกษาเป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ไตรมาสที่ 1 ถึงปี พ.ศ. 2552 ไตรมาสที่ 4 รวมทั้งหมด 120 ไตรมาส โดยกลุ่มประเทศอาเซียน ประกอบไปด้วยสมาชิกการค้าในอาเซียนจำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ และกลุ่มการค้า OECD ที่ประกอบไปด้วยประเทศสมาชิกที่เป็นคู่ค้าที่สำคัญต่อประเทศไทย 6 ประเทศ ได้แก่ประเทศออสเตรเลีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และประเทศนิวซีแลนด์

โดยแบ่งการทดสอบความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศ (PPP) ออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นการทดสอบเพื่อหาความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศแบบเปรียบเทียบ (relative PPP) โดยใช้การทดสอบความนิ่งของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงและส่วนที่สองเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระยะยาวของอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงินและอัตราส่วนราคาเพื่อทดสอบหาเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศ ว่าอยู่ในรูปแบบ Strong หรือ อยู่ในรูปแบบ Weak

6.1.1 สรุปผลการศึกษาความนิ่งของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (stationary test of the real exchange rate) โดยใช้การทดสอบยูนิทรูท

จากการทดสอบความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศจากการทดสอบความนิ่งของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงโดยใช้การทดสอบยูนิทรูทตามแนวคิดแบบอนุกรมเวลา และแนวคิดแบบพาแนล ในกรณีของการทดสอบโดยใช้แนวคิดแบบอนุกรมเวลาได้ใช้สถิติการทดสอบ ADF และ PP ส่วนในแนวคิดแบบพาแนล ได้ใช้สถิติการทดสอบ LLC , IPS , Hadri และ Fisher-Type โดยใช้ Fisher-ADF และ Fisher-PP

ในกรณีของการทดสอบความนิ่งของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงตามแนวคิดแบบอนุกรมเวลา ในทั้งในกลุ่มประเทศ OECD และกลุ่มประเทศอาเซียนพบว่าไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงการคงอยู่ของความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศแบบเปรียบเทียบ เนื่องจากในการการทดสอบในทั้งสองกลุ่มและทั้งสองสถิติการทดสอบพบว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงมีความไม่นิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับการทดสอบของ บูทธนา (2549) ที่พบว่าไม่มีความเสมอภาคของอำนาจซื้อแบบเปรียบเทียบในประเทศเอเชียแปซิฟิก ยกเว้นประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์จากการใช้ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนในหน่วยดอลลาร์สหรัฐและดัชนีราคาผู้บริโภคเป็นรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาส

กรณีของการทดสอบความนิ่งของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงตามแนวคิดแบบพาแนล ในกลุ่มประเทศ OECD พบว่าไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงการคงอยู่ของความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศแบบเปรียบเทียบเช่นกัน เนื่องจากสถิติการทดสอบในทุกวิธีการทดสอบพบว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงมีความไม่นิ่ง ส่วนในกลุ่มประเทศอาเซียนพบว่าสถิติการทดสอบสามารถยืนยันได้ถึงถึงการคงอยู่ของความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศแบบเปรียบเทียบ เนื่องจากในการการทดสอบพบว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงมีความนิ่ง

จากทดสอบความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศโดยการทดสอบความนิ่งของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงพบว่ามีความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศแบบเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน แต่ไม่พบความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศในประเทศไทยและกลุ่มประเทศ OECD ซึ่งการทดสอบโดยใช้แนวคิดแบบพาแนลให้ผลการศึกษาที่ชัดเจนกว่าการทดสอบตามแนวคิดแบบอนุกรมเวลา จึงสามารถยืนยันได้ว่าการทดสอบโดยอ้างอิงแนวคิดแบบพาแนล มีประสิทธิภาพมากกว่าการทดสอบตามแนวคิดแบบอนุกรมเวลา

เนื่องจากประเทศไทยและกลุ่มประเทศสมาชิก ASEAN ต่างได้ตกลงเข้าร่วมเพื่อเป็นสมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ซึ่งเขตการค้าเสรีอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในฐานะที่เป็นฐานการผลิตที่สำคัญเพื่อป้อนสินค้าสู่ตลาดโลก โดยอาศัยการเปิดเสรีด้านการค้าและการลดภาษีและอุปสรรคข้อ

กีดขวางทางการค้าที่มีใช้ภายใน รวมทั้งการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภาษีศุลกากรเพื่อเอื้ออำนวยต่อการค้าเสรีภายในกลุ่มประเทศสมาชิกทำให้เกิดความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศโดยการทดสอบความนิ่งของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงพบว่ามีเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศแบบเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน

ถึงแม้ว่าประเทศไทยและกลุ่มประเทศ OECD จะมีบางประเทศที่ต่างอยู่ในข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) เช่นประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย (Thailand - Australia Free Trade Agreement: TAFTA) ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA) หรือ เขตการค้าเสรีอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี (ASEAN - Korea Free Trade Agreement) ต่างมีเป้าหมายในการลดอุปสรรคในการค้าทั้งการค้าที่เป็นภาษีและไม่ใช่ภาษี แต่ก็ไม่สามารถสามารถยืนยันยังได้ถึงการคงอยู่ของเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศแบบเปรียบเทียบ อาจเนื่องมาจากการเปิดเขตการค้าเสรีไม่ได้ทำให้ภาษีการค้าลดลงไปจริงหรือการเปิดเสรีการค้าดังกล่าวทำให้ไทยขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับเขตการค้าเสรีอาเซียน ที่เป็นองค์กรภายในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ที่มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีที่นานกว่า เมื่อเทียบกับ กลุ่มการค้า OECD ที่ประเทศไทยเพิ่งเข้าเป็นประเทศสมาชิกในปี พ.ศ. 2548

6.1.2 สรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน และอัตราส่วนราคา (cointegration test of nominal exchange rate and price ratio) โดยใช้การทดสอบ โคอินทิเกรชัน

จากการทดสอบความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศโดยการทดสอบความสัมพันธ์ระยะยาวของอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน และอัตราส่วนราคาโดยใช้การทดสอบ Engle-Granger two-step method และ Johansen multivariate ตามแนวคิดแบบอนุกรมเวลา (Traditional Times Series) และตามแนวคิดแบบพานเนล (Panel data) โดยใช้การทดสอบ Pedroni , Kao และ Fisher ซึ่งผลการศึกษพบว่า

ในกรณีการทดสอบโคอินทิเกรชัน ตามแนวคิดแบบอนุกรมเวลา พบว่าทั้งในกลุ่มประเทศ OECD และกลุ่มประเทศอาเซียน ไม่สามารถแสดงถึงความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศในรูปแบบ Strong และพบว่าในกลุ่มประเทศ OECD มีเพียงประเทศญี่ปุ่นเท่านั้นที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศในรูปแบบ Weak เช่นเดียวกับการทดสอบของ Drine and Rault (2007) ที่พบว่าความเสมอภาคของอำนาจซื้อในรูปแบบ Strong PPP ได้ถูกปฏิเสธทั้งในระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่และแบบลอยตัวในกลุ่มประเทศ OECD ซึ่งได้อธิบายว่ามีปัจจัยบางอย่างที่นำไปสู่การปฏิเสธการมีอยู่ของความเสมอภาคของอำนาจซื้อ เช่น อุปสรรคในการแลกเปลี่ยนสากล การเคลื่อนที่ของเงินทุนในระยะยาว และการแทรกแซงในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน

ส่วนการทดสอบในกลุ่มประเทศอาเซียน การทดสอบของ Engle-Granger two-step method และ Johansen multivariate พบว่าประเทศไทยกับประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย และประเทศฟิลิปปินส์ รวมทั้งประเทศสิงคโปร์จากการทดสอบ Johansen multivariate สามารถแสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศในรูปแบบ weak ซึ่งมีเพียงประเทศพม่าเท่านั้นในกลุ่มประเทศอาเซียน ที่ไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคของอำนาจซื้อ ระหว่างประเทศซึ่งให้ผลการทดสอบที่ใกล้กับสมชาย หาญหิรัญ และดวงใจ อภิรัตน์สกุล (2541) ที่ทดสอบได้ว่ามีความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศไทยกับประเทศอินโดนีเซียและประเทศฟิลิปปินส์

ส่วนการทดสอบโคอินทิเกรชัน ตามแนวคิดแบบพาแนล เพื่อทดสอบถึงการมีอยู่ของความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศ ในกรณีของประเทศไทยต่อกลุ่มการค้า OECD พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ในระยะยาวของอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงินและอัตราส่วนราคา นั่นคือไม่สามารถแสดงถึงความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศได้ ทั้งในการทดสอบ Pedroni และ Kao ส่วนการทดสอบ Fisher สามารถแสดงถึงความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศได้ ซึ่งต่างจากในกรณีของกลุ่มประเทศอาเซียน พบว่ามีความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศในทุกวิธีการทดสอบ ยกเว้นในสถิติการทดสอบ Panel - v ของ Pedroni ซึ่งไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระยะยาวของอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงินและอัตราส่วนราคา

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระยะยาวของอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงินและอัตราส่วนราคาเพื่อทดสอบถึงการมีอยู่ของความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศตามแนวคิด แบบพาแนล จะเห็นได้ว่าในกลุ่มประเทศอาเซียน สามารถแสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคของอำนาจซื้อ ระหว่างประเทศได้อย่างชัดเจนมากกว่ากลุ่มประเทศ OECD แต่เมื่อทำการทดสอบรูปแบบของความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศพบว่าจะไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงการมีอยู่ของความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศในรูปแบบ strong ได้ในทุกกรณี นั่นคือความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นเป็นความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศในรูปแบบ weak เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการทดสอบของยูทรินา (2249) ที่พบว่ามีความเสมอภาคของอำนาจซื้อในรูปแบบในประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก แต่มีความแตกต่างจากการศึกษาของ ปฏิมา (2550) ที่พบความเสมอภาคของอำนาจซื้อในรูปแบบ strong ระหว่างประเทศไทยและกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ในเอเชียโดยใช้ดัชนีราคาสินค้าระหว่างประเทศ (traded goods price index: TPI) เป็นตัวแทนราคา

การที่ประเทศไทยและกลุ่มประเทศ อาเซียน สามารถแสดงได้ถึงถึงการมีอยู่ของความเสมอภาคของอำนาจซื้อระหว่างประเทศอาจเนื่องมาจากประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นประเทศในเขตเศรษฐกิจเดียวกันปัญหาหรือต้นทุนการส่งสินค้าจึงมีน้อยกว่ากลุ่มประเทศ OECD

รวมทั้งการพิจารณาดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกันหรือประเทศที่มีความใกล้ชิดกันจะมีแนวโน้มการใช้สินค้าในการพิจารณาดัชนีราคาผู้บริโภคคล้ายกันมากกว่าด้วย

6.2 ข้อจำกัดในการศึกษา

1. จากการใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคเป็นตัวแทนในการพิจารณาอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง ซึ่งดัชนีราคาผู้บริโภคในแต่ละประเทศ หรือกลุ่มประเทศ ต่างมีความแตกต่างกันในกลุ่มสินค้าและบริการ (Market Basket) รวมทั้งการให้ความสำคัญของสินค้าแต่ละรายการในตะกร้าสินค้าแตกต่างกัน (Weight) เพราะในการทำดัชนีราคาจะใช้ค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของราคาสินค้าทุกรายการในตะกร้าสินค้า สินค้าที่ผู้บริโภคใช้จ่ายในการบริโภคมาจะมีความสำคัญมากนั่นคือมีน้ำหนักมาก

2. ถึงแม้ว่าจะมีประเทศอื่นๆ ที่เป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทยแต่เนื่องจากปัญหาทางด้านการเก็บข้อมูลของในบางประเทศมีอยู่จำกัด จึงทำให้ไม่สามารถนำประเทศคู่ค้าที่สำคัญเหล่านั้นเข้าร่วมในการศึกษาได้

3. โครงสร้างของอัตราแลกเปลี่ยนในแต่ละประเทศที่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเกิดจากการแทรกแซงอัตราแลกเปลี่ยน การควบคุมระดับราคาสินค้าของประเทศทั้งที่เป็นทางการหรือไม่ก็ตาม เช่น การใช้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ (Inflation Targeting) การควบคุมระดับราคาให้มีเสถียรภาพ (Price Stability) ซึ่งล้วนส่งผลให้การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนและระดับราคาของประเทศต่างๆ เกิดความไม่สอดคล้องกันตามทฤษฎี PPP ดังนั้นการประยุกต์ใช้ทฤษฎี PPP เป็นกรอบของแนวคิดเพื่อศึกษาอำนาจซื้อระหว่างประเทศอาจเปลี่ยนไปหากมีปัจจัยดังกล่าวเกิดขึ้น

6.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษา

1. นอกจากการใช้ดัชนีราคาผู้บริโภค (consumer price index: CPI) เป็นตัวแทนของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง การศึกษาครั้งต่อไปอาจใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคถ่วงน้ำหนัก (weighted consumer price index: WPI) หรือ ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP deflator) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการทดสอบ

2. เนื่องจากระยะเวลาในประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มประเทศคู่ค้าแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน จึงอาจเกิดการคลาดเคลื่อนในการศึกษา ดังนั้นการเพิ่มระยะเวลาในการศึกษาหรือเพิ่มจำนวนประเทศในแต่ละกลุ่มให้มากยิ่งขึ้นจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้การศึกษามีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

6.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การเสนอนโยบายทางเศรษฐกิจต่างๆที่ใช้ทฤษฎีความเสมอภาคของอำนาจซื้อ เป็นพื้นฐานของแนวคิด อาจจะไม่เหมาะสมนัก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างที่เกิดขึ้นทำให้อำนาจซื้อหรือความสามารถในการแข่งขันเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการนำทฤษฎี ความเสมอภาคของอำนาจซื้อ มาประยุกต์ใช้จึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ มิฉะนั้นการทดสอบอาจเกิดการบิดเบือนได้ ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยพึงพึงภาคต่างประเทศ โดยเฉพาะการค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อภาคการส่งออก ถึงแม้ว่าธนาคารกลางสามารถควบคุมความผันผวนที่เกิดขึ้นได้แต่จะเพียงในระยะสั้นนั้น อีกทั้งการดำเนินนโยบายต่างๆที่ส่งผลต่ออัตราแลกเปลี่ยนหรือระดับราคาสินค้าอาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างได้จากการทดสอบในงานศึกษานี้ ดังนั้นความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่ไม่มากจนเกินไปและสะท้อนถึงภาวะของตลาดเป็นสิ่งที่สามารถยอมรับได้ หากไม่เป็นการลดศักยภาพการแข่งขันระหว่างประเทศ การพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพในภาคการผลิตน่าจะส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว